

สิทธิมนุษยชนกับการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ Human Rights and the Development of International Relation

สิมา สีมานันท์¹, เตวิช พฤกษ์ปีติ², มุนินท ปานิสวัสดิ์³ และ ชัยธนาภร ชัยะโสทธิ⁴
Sima Simanun¹, Tewit Pruekpiti², Munin Paniswasdi³ and Chaitanaphat Chaiyasothi⁴

^{1,3,4}นักวิชาการอิสระ

²มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

^{1,3,4}Independent Academic, Thailand

²Southeast Asia University, Thailand

Corresponding Author Email: ⁴chaitanaphat2016@gmail.com

Received: July 30, 2024 Revised: August 28, 2024 Accepted: August 30, 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มนุษยชาติทั่วทุกมุมโลกมีความรู้ความเข้าใจในหลักสิทธิมนุษยชน และมีการพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างประเทศ ซึ่งสมาชิกใหญ่แห่งสหประชาชาติอันประกอบด้วยประเทศที่เป็นสมาชิกได้มีการลงมติรับรองและประกาศใช้ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เพื่อเป็นหลักการที่สำคัญยิ่งในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประชาคมโลกเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2491 โดยประเด็นหลักของสิทธิมนุษยชนคือ หลักความเท่าเทียมกัน ไม่แบ่งแยกหรือถูกเลือกปฏิบัติ มีสิทธิด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม การเคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน หลักสิทธิมนุษยชนจึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ประชาคมโลกจะต้องเรียนรู้ และมีความเข้าใจที่ตรงกัน ยอมรับความเหมือนและความแตกต่างทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ด้วยวิสัยทัศน์และการเปิดโลกทัศน์ที่กว้างไกล อันจะได้ซึ่งสันติสุขและความสงบสุขของประชาคมโลก

คำสำคัญ: สิทธิมนุษยชน; ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ; องค์การสหประชาชาติ

Abstract

This article aims to provide humanity worldwide with knowledge and understanding of human rights principles and the development of good relations among countries represented by the United Nations General Assembly. Consisting of member countries, they voted to adopt and promulgate the Universal Declaration of Human Rights as a fundamental principle for protecting human rights in the international community on December 10, 1948. The main issues of human rights are: The principle of equality is not to be separated or discriminated against, to have social, economic, and cultural rights, and respect, for each other's rights. Therefore, Human rights

principles are necessary for the international community to learn, have a common understanding, and accept the similarities and differences within and between countries. The vision and wide horizons that will bring peace and tranquility to the world community.

Keywords: Human Rights; International Relations; United Nations

บทนำ

ในโลกปัจจุบันของยุคใหม่ประชาสังคมมีความเปลี่ยนแปลง การดำเนินวิถีชีวิตของสังคมโลกที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่างกัน อิทธิพลของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสื่อสารระบบสารสนเทศที่รวดเร็วในการติดต่อเชื่อมโยงรับรู้ข้อมูลข่าวสาร นวัตกรรมที่แปลกใหม่จากการประดิษฐ์คิดค้นเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้นานาประเทศต้องมีการพึ่งพากันระหว่างประเทศ การเป็นคู่ค้าพันธมิตรสัญญาทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การสร้างความร่วมมือและการสร้างกลุ่มพันธมิตรร่วมกัน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ทุกคนเริ่มให้ความสำคัญและสนใจกับหลักสิทธิมนุษยชนและความเป็นพลเมืองโลก โดยเฉพาะองค์การสหประชาชาติ (United Nations) ที่นำเสนอเรื่องความเป็นพลเมืองโลก (GCED) เพื่อคนยุคใหม่ในการประสานสัมพันธ์และและพร้อมเข้าสู่สังคมโลก (UNESCO, 2014) และปรากฏชัดเจนในเวทีการประชุม United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) Forum on Global Citizenship Education (GCED) ครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2558 ในการประชุมครั้งนั้น ยังได้มีการย้ำเรื่องการพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ภาพที่ตีร่วมกันสู่ความเป็นพลเมืองโลก สารสำคัญที่เป็นประเด็นในเรื่องดังกล่าวนี้คือการสร้างวิถีชีวิตให้แก่คนยุคใหม่ให้มีการพัฒนาที่ต่อเนื่อง ด้วยการนำเรื่องสิทธิมนุษยชน ความเท่าเทียมกันไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดใดก็ตามโดยเฉพาะความหลากหลายทางเพศ การยอมรับในความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน การเคารพต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และศาสนา เพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งในการเป็นพลเมืองโลกและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข โดยทุกฝ่ายต่างให้การยอมรับซึ่งกันและกันและใช้ยุทธวิธีให้ความเคารพในสิทธิของกันและกันทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ (UNESCO, 2015)

ภาพที่ 1 สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ (United Nations)

ที่มา: The Standard (online, 2566)

ปฏิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนสู่สันติภาพและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประเทศ

ประวัติความเป็นมา

ย้อนรอยอดีตในการปกครองบ้านเมืองของประเทศต่าง ๆ ระบอบการปกครองมักจะเป็นอำนาจเบ็ดเสร็จของผู้ปกครอง ที่ผู้ถูกปกครองมักจะไม่ได้รับสิทธิและเสรีภาพ ความเป็นธรรม ความเสมอภาคในโอกาสที่เท่าเทียมกัน การถูกเบียดเบียนศักดิ์ศรีของความเป็นคน การถูกเอารัดเอาเปรียบที่ทำให้ผู้ถูกปกครองได้รับความทุกข์ยากจากพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของขุนนางชั้นสูงหลายคนที่ใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรมและด้วยหลากหลายวิธี โดยเฉพาะการเก็บภาษีที่สูงเกินความเป็นจริงจากประชาชนเสมอมา เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นพลังผลักดันให้ผู้ถูกปกครองไม่อาจยอมรับได้ จนในที่สุดเหตุการณ์สำคัญจึงเกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ประเทศอังกฤษในสมัยกลางที่ประชาชนได้ร่วมกันเรียกร้องให้พระมหากษัตริย์ คือพระเจ้าจอห์นแห่งอังกฤษปฏิรูปการใช้พระราชอำนาจ กษัตริย์และขอให้อำนาจกษัตริย์อยู่ภายใต้กฎหมาย ซึ่งต่อมาจึงได้มีการลงนามข้อตกลงกันที่รันนิเมด (Runnymede) ริมน้ำเทมส์ (Thames) เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน ค.ศ. 1215 (นฤตม แปนเจริญ, 2561)

กฎบัตรแมกนา คาร์ตา (Magna Carta) หรือที่มักนิยมเรียกกันว่ามหากฎบัตร (The Great Charter) ภายหลังจากที่ได้มีการลงนามในข้อตกลงนี้แล้ว แมกนา คาร์ตา ได้มีการปรับปรุงแก้ไขเปลี่ยนแปลงมาอีกหลายครั้ง ในปี ค.ศ. 1225 จึงเป็นฉบับที่ทุกคนรู้จักกันดีจวบจนปัจจุบันนี้ และแมกนา คาร์ตา จึงกลายเป็นเสมือนสัญลักษณ์ที่ก่อปรด้วยจารีตทางการเมือง การปกครอง ดังที่ ลอร์ด เดนนิง (Lord Denning) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหราชอาณาจักรอังกฤษได้กล่าวไว้ว่า “เอกสารด้านรัฐธรรมนูญ ที่มีค่ายิ่งใหญ่ที่สุดตลอดกาล นับเป็นรากฐานที่สำคัญแห่งแนวคิดเกี่ยวกับคำว่าเสรีภาพของปัจเจกที่อยู่เหนืออำนาจความพอใจ ตามอำเภอใจของเหล่าเผด็จการ”

กฎบัตรแมกนา คาร์ตา จึงเป็นต้นแบบฉบับแรกของสิทธิพื้นฐานของสิทธิมนุษยชนที่ควรค่าแก่การเรียนรู้และนำมาพัฒนาให้เป็นที่ยอมรับแก่ทุกประเทศ ซึ่งพอสรุปสาระสำคัญของกฎบัตรแมกนา คาร์ตา ได้ดังนี้

กฎบัตรแมกนา คาร์ตา กล่าวถึงสิทธิขั้นพื้นฐานโดยมีหลักการว่าไม่มีผู้ใดอยู่เหนือกฎหมาย แม้แต่กษัตริย์ก็ตาม ในกฎบัตรแมกนา คาร์ตา ได้มีการระบุถึงสิทธิในการได้รับการไต่สวนคดีอย่างยุติธรรม และจำกัดการต้องจ่ายภาษีโดยไม่มีสิทธิออกเสียงในการปกครอง (Taxation without Representation) ในการร่างรัฐธรรมนูญของประเทศอื่น ๆ ในเวลาต่อมารวมถึงเป็นต้นแบบ กฎบัตรแมกนา คาร์ตา จึงเป็นต้นฉบับของเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักประชาธิปไตย และหลักสิทธิมนุษยชนหลายฉบับ รวมถึงกฎหมายรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา เมื่อ ค.ศ. 1791 ซึ่งถือได้ว่าเป็นการประกาศสิทธิมนุษยชนที่ครอบคลุมด้านต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง เป็นต้นแบบของปฏิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

ดังนั้น กฎบัตรแมกนา คาร์ตา จึงถือเป็นแนวคิดแบบอย่างและการดำเนินการที่สำคัญยิ่งของการนำมาสู่ปฏิญาสากลว่าด้วยหลักสิทธิมนุษยชน (UK in Thailand, 2021)

สิทธิมนุษยชนสู่ระดับเวทีสากล

เป็นที่ทราบกันดีแล้วว่ากระบวนการสิทธิมนุษยชนมีประวัติการเริ่มต้นมาจากประเด็นความจำเป็นที่ควรจะต้องมีการให้การคุ้มครองแก่ประชาคมโลกด้านสิทธิมนุษยชนในระดับสากล เพราะบุคคลต้องได้รับความเป็นธรรมและความเท่าเทียมกันในความเป็นมนุษย์ดังที่กล่าวมาแล้ว ด้วยเหตุนี้จึงเกิดความร่วมมือร่วมใจกันระหว่างประเทศในการร่างบัพญญูติ เพื่อให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนขึ้น โดยได้มีการร่วมกันทำสนธิสัญญาระหว่างประเทศ ซึ่งในฉบับแรก ๆ มักจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับที่มุ่งประเด็นในเรื่องเสรีภาพการนับถือศาสนา การเลิกทาส การปกป้องสิทธิมนุษยชนในยามสงคราม จึงเกิดมีสภากาชาดสากล (International Committee of the Red Cross) ซึ่งถือกำเนิดขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1864 สภากาชาดสากลนี้นับได้ว่าเป็นความร่วมมืออันมีค่าอย่างยิ่งระหว่างชาติในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

จากสถานการณ์สงครามโลกครั้งที่ 1 นับเป็นบทเรียนที่นานาประเทศได้ข้อคิดว่า ไม่ว่ารัฐบาลประเทศใดก็ไม่อาจปกป้องสิทธิมนุษยชนได้หากต่างอยู่กันอย่างโดดเดี่ยว การที่จะปกป้องสิทธิมนุษยชนของแต่ละประเทศจึงจำเป็นที่ทุกประเทศจะต้องให้ความร่วมมือ พึ่งพาซึ่งกันและกัน สันนิบาตชาติ (The League of Nations) จึงถือกำเนิดขึ้นเป็นองค์การแรกที่เป็นองค์การสากลระหว่างประเทศภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ที่จะร่วมกันคิดค้นหาแนวทางในการที่จะปกป้องสิทธิมนุษยชนโดยใช้พลังความร่วมมือกันระหว่างประเทศ แต่สันนิบาตชาตินี้มีข้อจำกัดเป็นเพียงการเริ่มต้นซึ่งภาระกิจหน้าที่ เป็นเพียงการคุ้มครองคนกลุ่มน้อยในประเทศเท่านั้นซึ่งยังไม่เพียงพอ เพราะมิได้มีการขยายสู่วงกว้างระหว่างประเทศ (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่ 32, 2550)

เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 จึงเป็นที่ประจักษ์เด่นชัดว่า ระบอบการปกครองประเทศที่ไม่พึงประสงค์ ได้มีการล่วงละเมิดสิทธิมนุษยชน ทำลายเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นคน สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเหล่านี้จึงทำให้จำต้องหาเครื่องมือ ที่จะช่วยคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ซึ่งเป็นหนทางเดียวอันจะนำพามาซึ่งสันติภาพ ความสงบสุขมาสู่ประชาคมโลก ช่วงปลายสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่มีการสู้รบกันและต่างก็ได้รับความสูญเสียไม่แพ้กัน นำมาซึ่งความทุกข์ทรมานจากภัยสงครามกันโดยทั่วหน้า จึงมีการดำเนินการร่วมมือกันระหว่างประเทศจัดตั้งองค์การสหประชาชาติขึ้น และในขณะนั้นมีประเทศที่ร่วมก่อตั้งรวม 51 ประเทศ โดยในการเป็นสมาชิกได้มีการร่วมลงนามในกฎบัตรสหประชาชาติ (The Charter of the United Nations) เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน ค.ศ. 1945 ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลงอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 2 กันยายน ค.ศ. 1945 (กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ, ม.ป.ป.)

สำหรับองค์การสหประชาชาติ เป็นองค์การระหว่างประเทศที่ถือกำเนิดต่อจากสันนิบาตชาติ ที่มีเป้าหมายสำคัญ คือการรักษาสันติภาพ ความมั่นคงระหว่างประเทศ เป็นศูนย์กลางในการสร้างความสัมพันธ์มิตรภาพระหว่างประเทศเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย คือความร่วมมือระหว่างประเทศรวมทั้งเป็นศูนย์กลางในการประสานสัมพันธ์ของการกระทำระหว่างประเทศที่เป็นองค์การที่มีขนาดใหญ่ เป็นศูนย์กลางรวมตัวกันกับนานาประเทศ

ความหมายและประเด็นสำคัญของหลักสิทธิมนุษยชน

ความหมาย สิทธิมนุษยชน

สิทธิมนุษยชน หมายถึง สิทธิ เสรีภาพที่บุคคลทุกคนจะพึงมีพึงได้ ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ในระดับพื้นฐานของชีวิต การที่มนุษย์ทุกคนควรที่จะได้รับคุณค่าความเป็นมนุษย์ ความเสมอภาคในโอกาส และความเป็นธรรมที่เท่าเทียมกันในฐานะ การที่ทุกคนเกิดมาในโลกและเป็นมนุษย์ ทั้งนี้ไม่ว่าบุคคลหรือคนผู้นั้น จะมีความแตกต่างกันจะในสถานะใดก็ตามอาทิเช่น ชาตินาเกิด เชื้อชาติชนชั้นวรรณะ วัฒนธรรม ประเพณี วิธีการดำเนินชีวิต เพศ รูปร่างลักษณะ อายุ สติปัญญา ตลอดจนชีวิตความเป็นอยู่ ฐานะที่ไม่เท่าเทียมกันทั้งทางสังคม เศรษฐกิจก็ตาม แต่ทุกคนจะต้องได้รับซึ่งสิ่งที่ควรเหมือนกัน นั่นคือเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน เพราะสิทธิมนุษยชนถือเป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับในคำนิยาม ทั้งยังได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย

ประเด็นสำคัญของสิทธิมนุษยชน

1. สิทธิมนุษยชน เป็นเรื่องที่มีความสำคัญในด้านการเป็นหลักประกันคุณค่าของความเป็นมนุษย์ นั่นคือเป็นมนุษย์ย่อมต้องมีสิทธิ เสรีภาพและสถานะความเป็นมนุษย์
2. สิทธิมนุษยชน เป็นประเด็นสำคัญของมนุษย์ในสถานะที่มีเกียรติภูมิเป็นอารยะโลก (World Civilization)
3. สิทธิมนุษยชน เป็นหลักการที่เป็นประเด็นสำคัญที่ได้รับการยอมรับและนำไปใช้ทั้งในทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคมระหว่างประเทศที่ทำให้ทั่วทุกประเทศมีความเข้าใจที่ตรงกันและเคารพในสิทธิมนุษยชนซึ่งกันและกัน (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2567)

ภาพที่ 2 หลักการสำคัญสิทธิมนุษยชน

ที่มา: สำนักงานเลขาธิการกรม กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน (online, 2563)

ปฏิญญาสากลว่าด้วยหลักสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights หรือ UDHR)

สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ ประกอบด้วยประเทศต่าง ๆ ที่เป็นสมาชิกได้มีการลงมติรับรองและประกาศใช้ปฏิญญาสากลว่าด้วยหลักสิทธิมนุษยชน เพื่อเป็นหลักการสำคัญในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประชาคมโลก เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2491 ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส แม้ปฏิญญานี้จะไม่ใช่นิติสัญญาระหว่างประเทศ แต่จัดเป็นกฎหมายจารีตระหว่างประเทศ ด้านสิทธิมนุษยชนที่สำคัญที่สุด ซึ่งประเทศต่าง ๆ จำต้องให้การยอมรับและเคารพหลักการสิทธิมนุษยชนที่ได้ตราไว้ในฉบับนี้ โดยที่ปฏิญญานี้ยังเป็นพื้นฐานสำคัญของสนธิสัญญาหรือกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนอื่น ๆ อีกหลายฉบับรวมทั้งกติกาสากลระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองและกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม (กระทรวงการต่างประเทศ, ม.ป.ป.)

สาระสำคัญ

สาระสำคัญ ได้กล่าวถึงหลักสิทธิมนุษยชนโดยมีจุดมุ่งหมายจะส่งเสริมการอยู่ร่วมกันโดยสันติเคารพ สิทธิและอิสรภาพตามหลักสากลทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ พอสรุปได้ 4 ด้าน ดังนี้ (แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย, ม.ป.ป.; กระทรวงการต่างประเทศ, ม.ป.ป.)

1. ด้านความเท่าเทียมกัน

- (1) หลักการสำคัญของสิทธิมนุษยชนเท่าเทียมกัน มีอิสระ และเสมอภาคในศักดิ์ศรี สิทธิและเสรีภาพเท่าเทียม
- (2) ไม่แบ่งแยกหรือถูกเลือกปฏิบัติ คนทุกคนมีสิทธิ เสรีภาพ อิสรภาพโดยไม่ถูกเลือกปฏิบัติไม่มีการแบ่งแยกไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติ ศาสนา เพศ อายุ ทั้งจะต้องไม่มีการแบ่งแยกใด ๆ บนพื้นฐานของสถานะทางการเมือง ทางกฎหมายหรือทางระหว่างประเทศ

2. ด้านหลักการสำคัญเกี่ยวข้องกับสิทธิทางการเมือง ความเป็นพลเมือง

- (3) คนทุกคนย่อมมีสิทธิในการมีชีวิตอยู่ มีความมั่นคง
- (4) ไม่ต้องตกเป็นทาส คนทุกคนจะเป็นทาสไม่ได้ ห้ามคนค้าทาส ห้ามคนเป็นทาสในทุกรูปแบบ
- (5) ห้ามการทรมานคน หรือการลงโทษคนที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรม
- (6) สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายและได้รับการยอมรับว่าเป็นบุคคลตามกฎหมาย
- (7) สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองเท่าเทียมกันตามกฎหมาย คนทุกคนมีความเสมอภาคกันตามกฎหมายและมีสิทธิได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายที่เท่าเทียมกัน
- (8) สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย คนทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาจากศาล
- (9) ไม่ถูกคุมขัง ถูกจับกุม กักขังหรือถูกเนรเทศโดยพลการ
- (10) ได้รับการพิจารณาอย่างเป็นธรรม ทุกคนย่อมมีสิทธิในความเสมอภาคที่จะได้รับการพิจารณาคดีที่เป็นธรรม เปิดเผย ไม่มีอคติ
- (11) คนทุกคนจะเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุด

11.1 คนทุกคนที่ถูกกล่าวหา มีสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์ว่าเป็นผู้กระทำความผิดจริงคนทุกคนจะได้รับหลักประกันที่มีความจำเป็นในการต่อสู้คดี

11.2 บุคคลใดจะถูกตัดสินว่ามีความผิดทางอาญาอันเนื่องจากการกระทำหรือละเว้นใดอันมิได้ถือว่าเป็นความผิดทางอาญาตามกฎหมายแห่งชาติหรือกฎหมายระหว่างประเทศ ในขณะที่การกระทำนั้นไม่ได้และจะกำหนดโทษหนักกว่าที่บังคับใช้ในขณะที่ได้กระทำความผิดทางอาญานั้นไม่ได้

(12) สิทธิที่จะได้รับความเป็นส่วนตัว คนทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายจากการแทรกแซงสิทธิ หรือลบหลู่ความเป็นส่วนตัวครอบครัวที่อยู่อาศัยหรือจะถูกลบหลู่เกียรติยศศักดิ์ศรีไม่ได้

(13) สิทธิเสรีภาพในการเดินทาง

13.1 ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งการเคลื่อนย้ายและการอยู่อาศัยภายในพรมแดนของแต่ละรัฐ

13.2 ทุกคนมีสิทธิที่จะออกนอกประเทศรวมทั้งประเทศของตนและสิทธิที่จะกลับสู่ประเทศของตน

(14) สิทธิเสรีภาพในการลี้ภัย

14.1 ทุกคนมีสิทธิที่จะแสวงหาและได้ที่ลี้ภัยในประเทศอื่นจากการประหัตประหาร

14.2 สิทธินี้จะยกขึ้นกล่าวอ้างกับกรณีที่มีการดำเนินคดีที่เกิดขึ้นโดยแท้จากความผิดที่มีใช้ทางการเมืองหรือจากการกระทำอันขัดต่อวัตถุประสงค์และหลักการของสหประชาชาติไม่ได้

(15) สิทธิที่จะมีสัญชาติ

15.1 ทุกคนมีสิทธิในสัญชาติหนึ่ง

15.2 ทุกคนจะถูกเพิกถอนสัญชาติของตนตามอำเภอใจหรือถูกปฏิเสธสิทธิที่จะเปลี่ยนสัญชาติของตนไม่ได้

(16) เสรีในการสมรส

16.1 บรรดาชายและหญิงที่มีอายุครบบริบูรณ์แล้ว มีสิทธิที่จะทำการแต่งงานและสร้างครอบครัวโดยปราศจากการจำกัดใดอันเนื่องมาจาก ศาสนา เชื้อชาติ สัญชาติ ทุกคนต่างมีสิทธิเท่าเทียมกันในการแต่งงาน ระหว่างการแต่งงานและขาดจากการแต่งงาน

16.2 การแต่งงานจะกระทำได้โดยความยินยอมอย่างอิสระของคู่สมรสเท่านั้น

(17) สิทธิในการครอบครองทรัพย์สิน

17.1 ทุกคนมีสิทธิที่จะเป็นเจ้าของทรัพย์สินโดยตนเองและโดยร่วมกับผู้อื่น

17.2 คนทุกคนจะถูกผู้ใดเอาทรัพย์สินไปจากตนตามอำเภอใจไม่ได้

(18) มีเสรีภาพในการนับถือศาสนา บุคคลทุกคนมีอิสรภาพแห่งความคิด มโนธรรมและศาสนา ทั้งนี้สิทธินี้รวมถึงอิสรภาพในการเปลี่ยนศาสนา หรือความเชื่อรวมทั้งอิสรภาพในการแสดงออกทางศาสนา หรือความเชื่อถือของตน การปฏิบัติ สักการบูชาและการประกอบพิธีกรรม ไม่ว่าจะร่วมกับผู้อื่นและในที่สาธารณะ

(19) มีเสรีภาพในการแสดงออก คนทุกคนมีสิทธิได้อิสรภาพแห่งความเห็นและการแสดงออก รวมทั้งอิสรภาพในความเห็นโดยปราศจากการแทรกแซง แสวงหา รับและส่งข้อมูลข่าวสารตลอดจนข้อคิดผ่านสื่อโดยไม่คำนึงถึงพรมแดน

(20) เสรีภาพในการชุมนุมอย่างสันติ

20.1 คนทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งการชุมนุมและการตั้งสมาคมโดยสันติ

20.2 คนทุกคนมีสิทธิที่จะเข้าถึงบริการสาธารณะในประเทศตนโดยเสมอภาค

(21) สิทธิเสรีภาพในการมีส่วนร่วมการปกครองประเทศ

21.1 ทุกคนมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศตนเองหรือผ่านทางผู้แทนซึ่งมีการเลือกตั้งอย่างอิสระ

21.2 ทุกคนมีสิทธิที่จะเข้าถึงบริการสาธารณะในประเทศของตนอย่างเสมอภาค

21.3 เจตจำนงของประชาชนจะต้องเป็นพื้นฐานแห่งอำนาจการปกครอง โดยแสดงออกทางเลือกตั้งตามกำหนดเวลาอย่างแท้จริง ซึ่งต้องเป็นการออกเสียงอย่างทั่วถึงและเสมอภาค ทั้งต้องมีการลงคะแนนลับหรือวิธีการลงคะแนนโดยอิสระ

3. ด้านสิทธิด้านสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม

(22) คนทุกคนจะต้องได้รับการดูแลและคุ้มครองจากรัฐ คนทุกคนในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมจะต้องมีสิทธิในหลักประกันทางสังคม สิทธิในการบรรลุซึ่งสิทธิทางสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม ซึ่งนับเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อศักดิ์ศรีของตน และการพัฒนาบุคลิกภาพของตนอย่างอิสระ ทั้งนี้โดยผ่านความพยายามแห่งชาติและความร่วมมือระหว่างประเทศและตามการบริหารจัดการและทรัพยากรของแต่ละรัฐ

22.1 ทุกคนมีสิทธิในการงาน การเลือกงานโดยอิสระ เงื่อนไขที่เป็นธรรมและได้รับการคุ้มครองต่อการว่างงาน

(23) คนทุกคนมีสิทธิในการทำงาน

23.1 ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับค่าจ้าง ที่เท่าเทียมกัน โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ

23.2 ทุกคนที่ทำงานมีสิทธิที่จะได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม และเอื้ออำนวยต่อการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีของตนเองและครอบครัว และหากมีความจำเป็นจะได้รับการคุ้มครองทางสังคมในรูปแบบอื่นเพิ่มเติม

23.3 ทุกคนมีสิทธิที่จะจัดตั้งและเข้าร่วมสหภาพแรงงานเพื่อความคุ้มครองผลประโยชน์ของตน

(24) ทุกคนมีสิทธิในการพักผ่อน คนทุกคนมีสิทธิในการผ่อนคลายเป็นเวลาและพักผ่อน ตลอดจนการจำกัดเวลาทำงานตามสมควรและวันหยุดเป็นครั้งคราว โดยได้รับค่าจ้าง

(25) การมีคุณภาพชีวิตที่ดี

25.1 ทุกคนมีสิทธิในมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอต่อสุขภาพ และความเป็นอยู่ที่ดีของตนและครอบครัว รวมถึงปัจจัย 4 ในการดำรงชีวิต และได้รับการดูแลรักษาทางแพทย์ มีสิทธิในหลักประกัน ทั้งยามว่างงาน เจ็บป่วย พิกัด หมาย วัยชรา หรือปราศจากการดำรงชีพอื่น ในสภาวะแวดล้อมนอกเหนือการควบคุมดูแลตนเอง

25.2 ผู้ที่เป็นมารดาและเด็ก ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการดูแลรักษาและการช่วยเหลือเป็นพิเศษ โดยเฉพาะเด็กไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกสมรส จะต้องได้รับการคุ้มครองทางสังคมเช่นเดียวกัน

(26) ทุกคนมีสิทธิในการศึกษา

26.1 การศึกษาจะต้องให้เปล่าอย่างน้อยในชั้นประถมศึกษา และขั้นพื้นฐานโดยเฉพาะการศึกษาภาคประถมศึกษาจะต้องเป็นการศึกษาภาคบังคับ การศึกษาทางเทคนิคและวิชาชีพจะต้องเป็นการทั่วไป และในการศึกษาระดับที่สูงขึ้นไป จะต้องเข้าถึงได้อย่างเสมอภาคสำหรับทุกคนบนพื้นฐานของคุณสมบัติที่เหมาะสม

26.2 การศึกษาจะต้องมุ่งไปสู่การพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์ การเสริมสร้างความเคารพต่อสิทธิมนุษยชน และอิสรภาพขั้นพื้นฐาน ความเข้าใจ ขันติธรรมและมิตรภาพระหว่างประชาชาติ กลุ่มเชื้อชาติหรือศาสนาโดยรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องส่งเสริมกิจกรรมของสหประชาชาติเพื่อการดำรงไว้ซึ่งสันติภาพ

26.3 บิดา มารดา ผู้ปกครองย่อมมีสิทธิที่จะเลือกประเภทการศึกษาให้แก่บุตรของตน

(27) การมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรม

27.1 คนทุกคนมีสิทธิที่จะเข้าร่วมโดยอิสระทางวัฒนธรรมของชุมชนที่จะเพติดเพลินกับศิลปะ และมีส่วนในความรุดหน้าและคุณประโยชน์ทางวิทยาศาสตร์

27.2 คนทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองผลประโยชน์ทางศีลธรรมและทางวัตถุ อันเป็นผลมาจากประดิษฐ์กรรมใดใดทางวิทยาศาสตร์ วรรณกรรม และศิลปกรรมซึ่งตนเป็นผู้สร้าง

(28) สันติภาพระหว่างประเทศ คนทุกคนย่อมมีสิทธิในระเบียบทางสังคมและระหว่างประเทศ ซึ่งจะประกอบให้บรรลุสิทธิและอิสรภาพ ที่กำหนดไว้ในปฏิญญานี้อย่างเต็มที่

4. ด้านหน้าที่ของบุคคล สังคมและรัฐ

(29) การเคารพสิทธิผู้อื่น

29.1 คนทุกคนมีหน้าที่ต่อชุมชนซึ่งมีการพัฒนาบุคลิกภาพของตนโดยอิสระและเต็มที่จะกระทำได้อีกแต่ในชุมชนเท่านั้น

29.2 ในการใช้สิทธิและอิสรภาพแห่งตน ทุกคนต้องอยู่ภายใต้ข้อจำกัดเท่าที่มีกำหนดไว้ตามกฎหมายเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อวัตถุประสงค์ของการได้มาซึ่งการยอมรับและการเคารพสิทธิและอิสรภาพอันควรของผู้อื่น และเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการอันสมควรทางด้านศีลธรรม ความสงบเรียบร้อยของประชาชน และสวัสดิการทั่วไปในสังคมประชาธิปไตย

29.3 สิทธิและอิสรภาพเหล่านี้ ไม่อาจใช้ขัดต่อวัตถุประสงค์และหลักการของสหประชาชาติไม่ว่ากรณีใด ๆ

(30) ไม่มีใครเอาสิทธิเหล่านี้ไปจากเราได้ ไม่มีบทใดในปฏิญญานี้ที่อาจตีความได้ว่า เป็นการให้สิทธิใดแก่รัฐ กลุ่มคน หรือบุคคลใดในการดำเนินกิจกรรมใด หรือการกระทำใด อันมุ่งต่อการทำลายสิทธิและอิสรภาพใดที่กำหนดไว้ ณ ที่นี้

บทสรุป

หลักการของสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน เป็นสิทธิของบุคคลในฐานะที่เป็นมนุษย์ สิทธิของมนุษย์ขั้นพื้นฐานจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการอยู่รอดของมนุษย์ไม่ว่าชาติใด ภาษาใด ย่อมต้องได้รับสิทธิความเป็นมนุษย์ขั้นพื้นฐาน ดังปณิธานว่าด้วยสิทธิมนุษยชนตามที่ได้นำเสนอ สิทธิมนุษยชนเป็นการสร้างวิถีชีวิตของมนุษยชนทุกชาติให้มีความเท่าเทียมกันไม่ว่าจะเป็นเรื่องศาสนา ความเท่าเทียมในความเป็นมนุษย์ การส่งเสริมความเข้าใจ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การเคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน หลักสิทธิมนุษยชนจึงเป็นสิ่งที่ทุกคนทั้งในและระหว่างต่างประเทศจะต้องเรียนรู้ เปิดโลกทัศน์และวิสัยทัศน์ให้กว้างไกล เพื่อเสริมสร้างพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น ประเทศชาติและระหว่างประเทศที่ต้องอยู่บนพื้นฐานการสร้าง ความเข้าใจ การสร้างสังคมมนุษย์ยุคใหม่ให้มีทักษะ ค่านิยมและมุมมองที่หลากหลายเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประเทศ อันจะนำมาซึ่งวิถีชีวิตในรูปแบบใหม่ มนุษยชาติทั่วทุกมุมโลกจะมีความเข้าใจและพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเพื่อรักษาความสงบสุขและสันติภาพที่ยั่งยืนตลอด

เอกสารอ้างอิง

- กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ. (ม.ป.ป.). *ประวัติ UN*. ค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2567, จาก <https://thai-inter-org.mfa.go.th/th/page/ประวัติองค์การสหประชาชาติ?menu=5d6bb81015e39c3c8c005d48>
- กระทรวงการต่างประเทศ. (ม.ป.ป.). *ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน*. ค้นเมื่อ 6 มีนาคม 2567, จาก <https://humanrights.mfa.go.th/upload/pdf/udhr-th-en.pdf>
- นฤตม แปนเจริญ. (2561). *หลักนิติธรรมกับความปรองดองของสังคม*. รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรมหลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ 5 วิทยาลัยศาลรัฐธรรมนูญ สำนักงานรัฐธรรมนูญ.
- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่ 32. (2550). *เรื่องที่ 4 สิทธิมนุษยชน*. ค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2567, จาก https://www.saranukromthai.or.th/Ebook/BOOK32/pdf/book32_4.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. (2567). *คู่มือแนวทางการปฏิบัติ สำหรับส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน กรณี การชุมนุมสาธารณะ*. ค้นเมื่อ 11 มิถุนายน 2567, จาก <https://static.nhrc.or.th/file/content/pdf/28613/file-1719485992.pdf>
- สำนักงานเลขาธิการกรม กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน. (2563). *หลักการสำคัญสิทธิมนุษยชน*. ค้นเมื่อ 4 มกราคม 2567, จาก <https://www.labour.go.th/index.php/54523-2020-06-18-04-03-28>
- แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย. (ม.ป.ป.). *ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน*. ค้นเมื่อ 9 มกราคม 2567, จาก <https://www.amnesty.or.th/our-work/hre/udhr/>
- The Standard. (2566). *กำเนิดสหประชาชาติ (UN)*. ค้นเมื่อ 29 มีนาคม 2567, จาก <https://thestandard.co/onthisday-24101945/>

- UK in Thailand. (2021). ฉลอง 806 ปี "กฎบัตรแมกนา คาร์ตา" ต้นแบบประชาธิปไตยจากอังกฤษที่ระบุว่า "ไม่มีผู้ใดอยู่เหนือกฎหมาย". ค้นเมื่อ 29 มีนาคม 2567 จาก <https://www.facebook.com/ukinthailand/photos/a.184169038290171/5892574150782936/>
- UNESCO. (2014). *Global Citizenship Education: Preparing learners for the challenges of the 21st century*. Retrieved March, 4, 2024, from <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000227729>
- UNESCO. (2015). *Final Report "Second UNESCO Forum on Global Citizenship Education: Building Peaceful and Sustainable Societies"*. Retrieved March, 4, 2024, from <https://www.gcedclearinghouse.org/sites/default/files/resources/Second%20UNESCO%20Forum%20on%20Global%20Citizenship%20Education.pdf>